

NAPREJ

Glasiló jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja raz en nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 63.

V Ljubljani, sobota dne 16. marca 1918.

Leto II.

Javen ženski shod

se bo vršil

v nedeljo dne 17. t. m. ob 3. popoldne
v restavraciji

„Narodnega doma“ v Ljubljani

z naslednjim dnevnim redom:

== Mir. — Volilna pravica in žene. ==
Poroča sodrug Kopač.

Obletnica revolucije 1848.

Leto 1848. pomeni v Avstriji začetek ustavnega
življenja. Absolutizem se je z vso močjo držal. Hudi so
bili boji, ki so ga pregnali. Tri stopnje razvoja zazna-
muje zgodovina, in sicer so te: koncesije dane v marcu,
v aprilu in v maju.

Dne 13. marca se je centraliziralo vse javno giba-
nje na Dunaju. Glavna zahteva je bila, da se skliče
kongres, na katerem bodo zastopane vse dežele, vsi na-
rodi in vsi razredi. Posledica dogodkov dne 13. marca
1848 je bila ta, da je knez Metternich odstopil, da so
odpravili tiskovno cenzuro in da se je ustanovila na-
rodna garda. Dne 14. marca pa je izšla cesarska pro-
klamacija, ki je obljubljala, da bodo najdalje do 3. julija
voklicani na Dunaj stanovni nemških, slovanskih in ita-
lijanskih dežela, da bodo tvorili svetovni zbor v za-
konodajnih in upravnih vprašanjih.

Dne 8. aprila je izšel zopet kabinetni list, ki je raz-
širil dosedanj zbor stanov na izvoljene poslance mest.
Dne 25. aprila pa je bil razglašen oktroa, s katerim se
je uvedel državni zbor z dvema zbornicama, in sicer
z zbornico poslancev in z zbornico »gospodov«. Poslan-
ci naj se indirektno volijo.

Ljudstvo je izjavilo, da s tem ni zadovoljno. Ni
mu bila po volji ne indirektna volitev in ne ustanovitev
gospodov zbornice.

Dne 15. maja so na Dunaju zopet revoltirali. Frank-
furtski parlament se je namreč konstituiral kot usta-
vodajna skupščina z eno zbornico, ki so jo tvorili po-
slanci, izvoljeni potom splošnega glasovanja. To je na
Dunajčane revolucionarno vplivalo in — uspeh je bil tu.
Tako 15. maja je bil izdan razglas, da dobi tudi Av-
strija parlament z eno samo zbornico na temelju sploš-
nega glasovanja izvoljenih poslancev. Dne 26. maja je
vlada vsled daljših nemirov priznala »varnostni«
odbor občanov, narodno gardo in akademiško legijo.

Dne 22. julija 1848 se je na Dunaju sešel prvi dr-
žavni zbor, katerega trajni zakonodajni čin je bil: od-
prava tlače.

Spominjamo se danes teh dni. Minilo je od tedaj
70 let. Čudne misli nas obdajajo... Zdi se nam, da smo
se premalo učili in naučili iz zgodovine...

Nedotakljivost dežel. mej.

Ministrski predsednik pl. Seidler je v svojem go-
voru naglašal, da je vlada pripravljena spremeniti usta-
vo, toda pod pogojem, da se ohranijo deželne meje ta-
kako so. Socialni demokrati so že večkrat zahte-
vali odpravo deželnih mej. Da je to potrebno, dokazuje
posebno sedaj nujna rešitev nacionalnega vprašanja. K
temu vprašanju je povzela tudi »Arbeiter-Zeitung«
stališče in presoja Seidlerjev govor v jako krepkih besed-
dah tako-le:

Prestoli se rušijo, države padajo, nove države se
ustanavljajo, evropski zmljevid se v temeljih izpremi-
nja: samo eno stoji neomajno, tega se ne sme dotikati,
to je ustanovljena večnost: kronovinske meje v Av-
striji! Razkosati veliko Rusijo: kakšna malenkost!
Toda, da bi se morda nadvojvodina Avstrija pod Anžo
združila z nadvojvodino Avstrijo nad Anžo: kakšna sil-
na reč! Samo odločba narodov: kakšna drznost. Morda
samo odločba Karlovih vari ali Pardubic, toda pravica
samo odločbe nemškega naroda v Avstriji ali češkega
naroda: kam se izgubljam! Gospod pl. Seidler je to
zlastno mu otročjostjo neprekosljivo izrazil tako-le:
vlada je »že pred dalj časom postavila načelo« — po-

mislimo le, ona je postavila načelo! — in »se trdno drži
svojih ponovno naznanjenih načel« — pomislimo: trdno
se drži! — »glede pravice narodov Avstrije do samo-
uprave, ki ne presega deželnih meja, v naselitvenih
ozemljih.« Torej samoupravo v naselitvenih ozemljih v
kronovinskih mejah, to naj smatrajo narodi za uresni-
čitev svojih idealov. Svet se trga v sklepkih, v vseh
narodih viharno vre, vsak narod hoče postati enota
in celota, vsak stremi z združenjem vseh svojih delov
v enotnost in samostojnost; gospod pl. Seidler pa, po-
doben orožniku, ki straži carinsko mejo, stoji pred nji-
mi in kriči: Pozor na deželne meje! Samouprava, sa-
mostojnost, vse to je čisto lepo, toda pred deželnimi
mejami se morajo ta visoka načela seveda ustaviti.
Socialno vprašanje, tako je menil enkrat neki osel, ki
je bil avstrijski minister, se neha pri Podmoklih. Samo-
odločba narodov se neha že pred vsako deželno mejo:
sedemnajst pregraj ji brani izpolnitev.

»Načela« vlade Seidler nas potrjujejo v prepričanju,
da manjka vladajočim — tistim namreč, ki imajo oblast,
postavljati načela — vsaka jasnost o avstrijskih potre-
bah. Nedvomno so »kronovine« zgodovinske tvorbe, ki
so se mnogostransko uveljavile, in kot upravna ozemlja
— čeravno se tudi tu zopet pokaže nesmisel, da imamo
upravna ozemlja s par stotisoč, in kaka z mnogimi
milijoni ljudi — utegnemo imeti svoje dobre strani, ka-
kor jih tisto, kar je, vselej ima. Toda kako abotno je
vendar, od prednikov prejeta uredbo tako visoko ce-
niti in najmočnejše nagone narodov tako prezirati! Za-
kaj morajo Nemci v Avstriji živeti razdeljeni v enajst
»kronovin«, zakaj naj ne bi bilo mogoče teh raztrese-
nih delov, ki so ponekod v stiski se nahajajoča veči-
na, drugod manjšina brez moči, zvezati v enoto in pre-
skrbeti nemškemu narodu samostojnost narodne celo-
te? Zakaj naj Čehi treh sudetskih dežela ne bi smeli
izvršiti svoje narodne skupnosti? Zakaj naj bi tisto,
kar se je postaralo, kar ni sposobno za življenje — kajti
kako nesposobni za življenje so ti deželni zbori in te
deželne uprave, nam pokaže pogled na dejstva —
zmagalo nad živim, ki teži po izpolnitvi? Ministrski
predsednik je bil tako blagohoten, da je priznal obstoj
jugoslovanskega vprašanja. Toda v čem pa obstoja to
jugoslovansko vprašanje? V tem, da so trije narodi, ki
so si tako sorodni, da tvorijo en narod. Slovenci, Hr-
vati in Srbi, razbiti v štiri državnosti in da tudi v teh
štirih državah — Avstriji, Ogrski, Hrvatski in Bosni
— ne morejo priti do strnjivosti; v tem, da se da ce-
lokupnemu Jugoslovanstvu tisto nadomestilo za neod-
visnost, ki jo daje združitev v narodno celoto. Kako si
misli gospod pl. Seidler, ki je prišel, kakor znano, že
do načel, rešitev? Ore za to, da se najde »tista« reši-
tev, »ki aksiomu dinastične in pa državne zvestobe
popolnoma in docela odgovarja.« Mi razpisujemo nagra-
do za tistega, ki je zmožen, da si ob tem stavku sploh
kaj misli. »Dinastična zvestoba« je vsekakor mišljenje:
vprašanje pa vendar ni, kakšno mišljenje naj goje Ju-
goslovani, marveč kako naj se uredi njihov narodni ob-
stanek. Najtežji problemi stoje pred Avstrijo; toda njene
vladajoče moči menijo, da ideje cesarske pesmi popol-
noma zadostujejo za rešitev vseh problemov.

Politični pregled.

— Jugoslovanski klub zahteva odpust vseh nad 47
let starih črnovojnikov. Na plenarni seji Jugoslovanske-
ga kluba je predsednik dr. Korošec v četrtek poročal
o pogajanjih z vlado glede odpusta vseh nad 42 let sta-
rih črnovojnikov. Izjavil je nasproti brambnemu mini-
stru, da je med vojaško upravo in Jugoslovani preveč
neporavnanih zadev iz prvega vojnega leta, da bi se
le-ti mogli z njo spuščati v kaka pogajanja. Ponudba
brambnega ministra, da se odpuste letniki 1867, 1868
in 1869 in leta 1919 polagoma tudi letnika 1870 in 1871,
ne ustreza dalj segajočim klubovim zahtevam. Klub je
vzel poročilo odobrujoč na znanje ter sklenil, da vztraja
na zahtevi, da se odpuste vsi nad 47 let stari črno-
vojniki.

— S seje klubovih načelnikov. Predvčerajšnjem so
se sestali klubovi načelniki vseh strank poslanske zbor-
nice na sejo, na kateri se je razpravljalo vprašanje od-
pusta najstarejših črnovojniških letnikov. Brambni mi-
nister pl. Czapp je opozarjal, da ni opravičeno mnenje,
da se vsled razbremenitve vzhodne fronte lahko v da-
lekosežni meri odpuste starejši črnovojniški letniki. Ne-
mogoče je, potegniti vse na vzhodni fronti stoječe for-

macije z vzhodnega pozorišča, ker razmere na vzhodu
tega se ne dopuščajo. Z druge strani pa nasprotnik
na južozapadni fronti se ni pokazal volje za mirovna
pogajanja, pač pa se pripravlja na veliko ofenzivo, proti
kateri moramo vse potrebno ukreniti. Minister je ob-
vestil zborovalce o cesarskem ukazu glede odpusta čr-
novojniških letnikov 1867, 1868 in 1869 ter pripomnil,
da se bo moštvo letnikov 1870 in 1871 potegnilo s fronte
sorazmerno s številom vrnivših se vojniških ujetnikov,
ki so še sposobni za službo na fronti. Ministrski pred-
sednik vitez Seidler je poudarjal, da se je s cesarskim
ukazom ugodilo najnujnejšim željam in da se je s tem
dosegla tudi gotova razbremenitev za parlament. Stran-
ke prosijo, naj to primerno upoštevajo. Poslanec Seitz
je opozarjal, da se vprašanje črnovojniške službene
dolžnosti samoobsebi umevno mora potom zakona ure-
diti. V istem zmislu se je izjavil tudi poslanec Das-
zynski.

— Proti kršenju deželne avtonomije. Deželni mar-
šali in deželni glavarji avstrijskih provinc so se zbrali
predvčerajšnjem na Dunaju ter sklenili izjavo, v kateri
odločno protestirajo proti že nekaj časa se pojavljajoči
tendenci vlade, da skrči in krši zakonito določene pra-
vice dežel. Zborovalci so sklenili potem še drugo izjavo,
ki se obrača proti vladni predlogi o uporabi električne
sile, s katero se posega v področje deželnih zastopstev
ter hoče ustvariti državni monopol. Razvoj uporabe
električne sile na ta način ne bo odgovarjal niti javnim,
niti privatnim gospodarskim interesom.

— Nagla sodba v Dalmaciji. Minister za notranje
zadeve je sporazumno s pravosodnim ministrom raz-
glasil naglo sodbo za dalmatinske sodne okraje Budva,
Ercegnovi, Kotor in Perast in za davčne občine Str-
mica, Plavno, Radiljevac in Podjene sodnega okraja
Knin.

— Na Ogrskem se pripravlja boj med delavstvom
in oligarhijo, ki je v tej vojni obogatela in posurovela,
da je groza. 60.000 delavcev je že zaprtih. Naduta go-
spoda pa še izziva...

— Dr. Franjo Potočnjak je bil svojedobno mar-
kantna oseba v javnem življenju Hrvatske in je igral
znamenito vlogo v političnem življenju hrvatskega na-
roda. Dr. F. Potočnjak je bil pravaš in je stal na le-
vem krilu stranke. Povod razkola v stranki leta
1895. se je ločil od svojih ožjih somišljenikov, neza-
dovoljen z njihovo oportunističko taktiko, in se približal
socialni demokraciji. Radikalno je zastopal idejo demok-
racije javnega življenja. Najbolj aktiven pa je bil
l. 1903. povod velikih nemirov proti Khuenovemu re-
žimu, ki ga je osvetlil s svojo interesantno brošuro:
»Iz dežele brezpravja in demoralizacije«. Kasneje se je
popolnoma umaknil v zatišje privatnega življenja. Ko
je izbruhnila sedanja svetovna vojna, je pobegnil v ino-
zemstvo, kjer je igral važno vlogo v »Jugoslovanskem
odboru«. Kot nacionalen in socialen revolucionar se je
vrget v vrtnice velike revolucije. Toda usoda je ho-
tela, da ga je zadela smrt pri nekem spopadu v peter-
burških ulicah pred usodnim zavodom Smolni, kakor
smo kratko že poročali. Hrvaški listi javljajo, da se
vest o njegovi smrti potrjuje.

— Nemški diplomat proti Nemčiji in Avstriji. Dunaj-
ska »Zeit« prinaša sledeče poročilo iz Stockholma z
dne 13. marca: Iz popolnoma zanesljivega vira vam
more sporočiti vaš dopisnik, da je spravljen bivši nem-
ški poslanik v Londonu knez Lichnovsky nemško vlad-
o v težko zadrego. Knez je bil spisal spomenico, ki je
eksistirala več mesecev le v rokopisu. V posebnem
varstvu pa knez ni imel spomenico kljub temu, da je
njena vsebina tako izredna, kajti na doslej še nepojas-
njen način so razmnožili originalni manuskript. Nekaj
prepisov kroži sedaj v stockholmskih ententnih krogih.
Ti bodo v najkrajšem času dali spomenico natisniti v
vseh jezikih, ker so diplomatska in politična stremlje-
nja Lichnovskega voda na mlin entente. Lichnovsky
poizkuša dokazati, da je Nemčija zakrivila svetovno
vojno in da je Anglija nedolžna. To trditev, izvirajoča
iz peresa nemškega diplomata, bo nemška vlada goto-
vo temeljito zavrnila. O tem so stockholmski nemški
in Nemčiji prijazni krogi trdno prepričani. Tudi Avstro-
Ogrski ne priznava knez v svoji spomenici. Izjavlja,
da je dedno obremenjen s sovraštvom proti Avstriji.
Njegov oče, znani pruski general, se ni mogel nikdar
dovej najesti sovraštvu proti Avstriji.

— Za sporazum med Nemčijo in Poljsko. Glasilo
poljske socialno demokratične stranke »Naprzod« po-

roča iz Varšave, da so se vrnil tjakaj zastopniki poljskega centra, grof Ronkier, knez Radziwill in pisatelj Studnicki. Ti trije so razpravljali v Berlinu z zastopniki nemškega glavnega odbora, s poslanci Erzbergerjem, Davidom in Neumannom. Kot uspeh svojega potovanja so prinesli iz Berlina v Varšavo načrt deklaracije, ki se predloži poljskim strankam, da sklepajo o njej. Med drugim se izjavlja v deklaraciji, da so zastopniki aktivističnih strank trdno prepričani, da ni smatrati zadnjih dogodkov na noben način kot izraz sovražnosti nemškega ljudstva napram poljskemu narodu. Na podlagi tega prepričanja so aktivistične stranke pripravljene, da poiščejo sporazumljenje z nemškim ljudstvom in njegovimi zavezniki. Kot podlaga za tak sporazum naj se ustvari politično in gospodarsko zvezo poljske države s centralnimi državami, ki naj se nanašajo na priznanje medsebojnih življenjskih interesov v vojni in miru. Poljska pričakuje garancijo svojih državnih mej in dovoljenje, da sestavi narodno armado in da primerno izgradi poljsko upravo. Aktivistične stranke žele, da bi se lahko razširila bodoča poljska državna tvorba proti vzhodu. Hkratu izjavljajo, da smatrajo za nemogoče, da bi se katerikoli del poljskega ozemlja odcepil od poljskega kraljestva. S svojimi rojaki po drugih državah žele ostati Poljaki kakor doslej v kulturni zvezi, a v notranje razmere sosednih držav se nečejo vmešavati. Poljski delegatje so izjavili, da sprejme to deklaracijo nemški glavni odbor kakor hitro jo podpišejo poljske stranke. Vlada bo predložila rajhstagu primeren predlog o tej zadevi. Delegatje pričakujejo, da podpišejo stranke 19. t. m. deklaracijo.

— **Avstrija mora biti preurejena v zvezo narodnostnih držav.** Soc. dem. list »Volksrecht« piše o znani izjavi min. predsednika Seidlerja: »Ako naj nastanejo v Avstriji urejene razmere, potem mora biti napravljena popolna narodnostna avtonomija na temelju popolne demokracije z odpravo kronovinskih mej. Vse narodnosti se morajo konstituirati in osamosvojiti. Avstrija mora biti preurejena v zvezo narodnostnih držav. Vsaka druga reforma bi bila brez pomena, ker bi ne mogla zadovoljiti nobene narodnosti in bi tudi nič ne izpremenila že nevdržnih razmer. To se mora vladi jasno in precizno povedati.«

— **Nemški kapital v Ameriki.** V ameriški reprezentantni zbornici bodo razpravljali v kratkem o zakonu, da se zasežejo vse tuje kapitalije v Ameriki. Nemškega kapitala je v Ameriki okoli 200 milijonov funtov šterlingov. V teoriji se lahko vrne po vojni denar nemškemu lastnikom. Toda senator Martin je izjavil, da dobe Nemci le tedaj odškodnino za njihovo lastnino, ki jo prevzame sedaj ameriška vlada, če bo povrnila Nemčija ameriškim državljanom na milijone cenjene vrednote, ki jih je uničila v nasprotstvu z načeli mednarodnega prava.

— **Kuronski deželni svet je ponudil nemškemu cesarju vojvodsko kruno.** »Berliner Tageblatt« poroča, da je sklenil kuronski deželni svet 8. marca sledeče: 1. Prosi Njegovo Veličanstvo cesarja in kralja, da sprejme vojvodsko kruno Kuronije. 2. Izraža željo, da se kolikor mogoče tesno združijo z nemško državo sklepi konvencij glede vojaških, carinskih, prometnih, železniških, denarnih in sodnih zadev in drugih pogodb Kuronske. 3. Izraža upanje, da se združi ves Baltikum kot državna enota in se prikloni nemški državi. K temu poročilu pristavlja »Berliner Tageblatt«: »Vsem nam je še v spominu, da je bil ponovno izjavil državni tajnik Kühlmann v Litovskem Brestu pri vprašanju »pravice samoodločbe«, da je treba izgraditi in razširiti korporacije v ozemljih, odcepljenih od Rusije, in da se šele potem odloči o usodi teh ozemelj. Odkar je bila podana ta izjava, se niso korporacije prav nič preustrojile. Zadnjikrat se je izvršila izprememba v sestavi deželnega sveta v septembru 1917. leta na ta način, da je bilo prideljeno deželnemu svetu, v katerem so bili do takrat edino le zastopniki kuronskega plemstva in ostalih nemških manjšin, enako število zastopnikov letske večine. Nočemo sedaj razpravljati o tem, če je bila podana pri izbiri teh letskih zastopnikov garancija za to, da izražajo res voljo Letov. Na noben način pa ni priporočljivo, da sklepa o tako važnem vprašanju bodočnosti korporacija, o kateri se bo lahko dejalo v daljnem teku razvoja, da ni izražala pravega mnenja prebivalstva. Predvsem se pa bo moral pečati tudi nemški rajhstag s ponudbo kuronskega deželnega sveta. Rajhstag je bil doslej napram vzhodnim problemom zelo zdržen, a se ne sme varati glede tega, da prevzema ljudski zastop prav tako odgovornost nase, če je zdržen ali če zavzema jasno stališče. Nkakor ne gre, da bi ostal sprejem vojvodske časti Kuronske po nemškem cesarju dinastična zadeva in dinastičnih zadev sploh ne sme biti pri novi ureditvi po vojni. Že leta 1911. je dejal Bebel ob priliki maroške pogodbe: »Narodi ne vedo, kaj da se godi z njimi in vendar stoji njihova blaginja na kocki. Tega ni mogoče trajno prenašati.«

— **Usoda Ålandskih otokov.** Prebivalstvo Ålandskih otokov (skupina otokov med Finsko in Švedsko) je zaprosilo finski senat, švedskega kralja in nemškega cesarja, naj se ozirajo pri prihodnji mirovni konferenci na želje prebivalstva Ålandskih otokov. Prebivalstvo

prosi, naj ostanejo švedske čete na otoku, da zavarujejo resnično nevtralnost.

— **Izmenjava vojnih ujetnikov z Ukrajino.** Uraden razglas objavlja besedilo dogovora, sklenjenega med Avstro-Ogrsko in Ukrajino glede dosegov pravnih odnosov med obema državama. Člen VI. tega dogovora ureja izmenjavo vojnih ujetnikov. V zmislu dogovora se ima izmenjava za vojno službo sposobnih vojnih ujetnikov kolikor mogoče pospešiti; izmenjava ostalih ujetnikov pa se naj tudi čim prej izvrši.

— **Pred pomladansko ofenzivo.** Nevtralni listi poročajo, da se v najkrajšem času prično odločilne operacije na vseh frontah. Zatrjuje se zlasti v angleških krogih, da bo ententa z ozirom na dejstvo, da imajo centralne države na kopnem premoč vsled izločitve vzhodne fronte, poskusila to pot glavni napad na morju. Obenem se bodo vršili najsilnejši boji tudi v zraku. Domneva se, da se bodo operacije pričele najprej na francosko-angleški fronti in v Palestini, potem še le na italijanski fronti in v Makedoniji.

— **Kolonialni vojni cilji Nemčije.** Državni tajnik nemškega državnega kolonialnega urada je na nekem zborovanju glede kolonialnih vojnih ciljev Nemčije izjavil: Trajen mir bo mogoč le tedaj, če se bo kolonialnim potrebščinam Nemčije boje kakor doslej ugodilo. Nemčija se je morala zadovoljiti s posestjo majhnih kolonij, dočim so druge manjše države imele veliko kolonialno posest. Zaradi tega naugodnega razmerja, da je morala nastati gospodarska napetost, ki je motila mirne odnose narodov.

— **Gompers in moskovski kongres.** Voditelj ameriške delavske strokovne zveze Gompers je brzojavil kongreu sovjetov v Moskvo, naj mu sporoče sredstva, s katerimi bi lahko najbolje pomagale Zedinjene države Rusiji.

— **Rusija se pripravlja za nove boje.** Petrograški dopisnik »Daily News« poroča, da je bil izjavil Trockij v nekem razgovoru, da je on pravzaprav za nadaljevanje vojne, da pa se je vdal mirovni stranki le zaradi enotnosti stranke. Na vsak način obstoja meja, preko katere ni več mogoče popuščati. Če bi Rusija popuščala še dlje, preneha njena življenjska možnost. »Izvestja« pišejo, da je demobilizacija potreben predhodnik bodočega boja, zato je treba brestovsko mirovno pogodbo potrditi. Lenin je govoril na boljševiškem kongresu. Priznal je, da bi bilo brezuspešno, če bi se hotela Rusija ustavljati Nemčiji. Rusija ne more sestaviti takoj nove armade. Zato mora podpisati Rusija vsako pogodbo, ki jej daje možnost, da pripravi nov boj. Začasni mir olajša izpraznitev Petrograda in reši vojni material, ki je neobhodno potreben za bodoči boj.

— **Požojaj na Irskem.** »Daily News« poročajo z Irske, da je cela grofija Clare po vojaštvu zaprta. Samo osebe, ki imajo vojaške izkaznice, smejo čez zaporno črto. Cenzura ostro nadzoruje ves brzojavni, telefonski in pisemski promet in zlasti lokalno časopisje. Dne 3. marca so bile vse važnejše točke v grofiji po vojaštvu zasedene.

— **Amerika posojuje.** Reuter poroča iz Washingtona: Vlada Zedinjenih držav je dovolila kubanski vladi 15 milijonov dolarjev kredita, da podpira Kubo pri njenih vojnih pripravah. Angliji je pa dovolila novo posojilo 200 milijonov dolarjev.

— **Aliiranci pritiskajo na Holandsko.** Iz Amsterdama poročajo: Angleški poslanik v Haagu je v imenu aliiranih vlad in v imenu Združenih držav Amerike zahteval od Holandske, naj ves svoj ladijski prostor proti primerni voznini in odškodnini za torpedirane ladje da na razpolago za voznje tudi v zapornem okrožju. Za odgovor se je dovolil Holandski termin 8 dni. Če se zahtevi aliiranih vlad ne ustreže, se bodo holandske ladje v Združenih državah rekvirirale, na odprtem morju se nahajajoče holandske ladje pa zasegle. Tudi bi aliirane države v tem slučaju Holandski ne dajale nič več krušnega žita.

— **Potovanje ententnih socialistov v Ameriko.** Pariški »Matin« izve, da imajo ententni socialisti, ki v kratkem odpotujejo v Ameriko, dve nalogi: Prvič hočejo pridobiti z osebimi razpravami Wilsona za to, da se izreče za londonsko spomenico ententnih socialistov; drugič hočejo ameriško strokovno zvezo, ki je pod Gompersovim vodstvom, da se udeleži mednarodne socialistične konference. Za potovanje v Ameriko so imenovali doslej svoje zastopnike Anglija, Belgija in Francija. Angleška delegata sta bivši minister Wender-son in tajnik železničarske organizacije Thomas, belgijska de Man in Camille Huysmans, francoska delegata pa strokovni tajnik Jouhaud in poslanec Marcel Cachin.

— **Wilson o mirovnem vprašanju.** »Central News« poročajo iz Newyorka: Ameriški senat je naprosil predsednika Wilsona, naj še enkrat prouči vprašanje, če je v Evropi mir mogoč. Wilson je odgovoril, da ga je v istem smislu zaprosila tudi Anglija in pristavila, da mu prepusti popolno svobodo. Wilson je poslal v Evropo dva senatorja, enega člana vlade in znanega polkovnika Housa, da se pouče o položaju.

— **Angleška mirovna zveza.** Pred približno dvem tedni so ustanovili na Angleškem veliko mirovno zvezo, sestoječo iz prejšnjih članov vlade in parlamentar-

cev obeh zbornic. Glavni namen zveze je, da pošilja vladi predloge, ki privedejo lahko do skorajšnjega miru. Da se olajša angleški vladi stališče napram Franciji, je pooblastila nova zveza vplivne osebe na Francoskem, naj skrbe za to, da bi premotrivala francoska vlada z večjim razumevanjem novo angleško politiko. Prvi pogoj je, da odstopi Clemenceau. V tem zmislu se je pričel na Francoskem že politični boj. Vzporedno s tem gibanjem delujejo angleški socialisti na Francoskem na to, da se zedinijo delavske stranke, ki naj delujejo kot bojne črte proti vladi.

— **Stališče Srbije.** Srbski poslanik v Švici, dr. Gručić, se je zlasti z ozirom na vesti o posebnem miru z osrednjimi državami razgovarjal z dopisnikom »Neue Züricher Zeitung« tako-le: Dogodki na vzhodu naj bodo svarilo za Srbijo. Tudi, ko bi le en Srb mislil na mir, bi bil že potek dogodkov na vzhodu usodepoln za Srbijo. Tak raznovrsten preljudni mir bi ne vplival na naše stališče. Od začetka svetovne vojne smo izgubili skoro milijon ljudi. Toda kljub temu ne mislimo prenehati z bojem za našo pravično stvar, dokler ne zmagamo. Kot dokaz, kako malo mi in naši pripadniki mislijo na kapitulacijo, naj služi, da se je še pred kratkim vzpostavila nova divizija srbskih čet, ki stoje sedaj v boju na solunski fronti. Morem tudi izjaviti, da je vojni del v Rusiji se nahajajočih srbskih čet, ki so se zlasti v bojih v obrambo rumunske Dobruže odlikovale, po dolgi, silno nevarni vožnji — prišli so deloma čez Vladivostok — dospel v Londonu, odkoder jih pošljejo v Solun in na Krf. — Sedanja kabinetna kriza je popolnoma notranja stvar. Politična smer na zunaj ostane ista. Do splošnega miru — pravi — je še precej daleč.

Dnevne beležke.

— **Danes v soboto,** ob 7. zvečer se bo vršil v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica 6, II. nadst. drugi diskucijski večer z važnim dnevnim redom.

— **Opozarjamo na javen ženski shod,** ki se bo vršil jutri popoldne ob 3. v restavraciji Narodnega Doma v Ljubljani. Tudi ljubljanske žene se morajo izjaviti za mir in za svojo enakopravnost. Poročal bo sodrug Kopač.

— **Knjižnica »Svobode«** se je preselila iz Šiške v Ljubljano, Šelenburgova ulica 6, II. nadst. Otvoril se na novo 19. t. m. ob 10. uri dopoldne, ter bode odprta do 12. ure. V knjižnici imajo dostop člani »Svobode«. »Konsumentnega društva za Ljubljano in okolico«, dalje člani vseh strokovnih organizacij: železničarjev, kovinarjev, tobačnih delavcev itd. Knjige se izposojujejo: Vsako nedeljo dopoldne od 10. do 12. ure.

— **Člani Vojne Zveze** v ljubljanski okolici dobe od pondeljka dalje v filialah konz. društva za Ljubljano in okolico po 2 kg koruzne moke in ¼ kg testenin a 2 K 24 vin na osebo. — Dalje: 2 kg moke na osebo dobe pozneje, ker se je na železnici 5 vrec »izgubilo« in moramo čakati, da se najde. — Isti dobe tudi po 10 dek na osebo slanine ali masti po 24 K kilogram. Krompir pride v kratkem, kakor poroča Vojni žitni zavod.

— **Narodni svet in Vseslovenska ljudska stranka.** Državni poslanec dr. Korošec vabi člane centralnega odbora in izvršilnega odbora Slovenske ljudske stranke v Ljubljani na dan 25. marca t. l. k posvetovanju o narodnem svetu.

— **Krpano delavstvo pred pritožbeno komisijo.** Dne 14. t. m. se je vršila pred pritožbeno komisijo v Ljubljani razprava o pritožbi rudarjev v Krpanu-Albona v Istri. Pritožba je obsegala 20 točk glede regulacije temeljnih plač, preskrbe s hrano in še nekaj drugih zahtev. V kompetenco pritožbene komisije je bilo sprejetih 8 točk, 12 pa jih je komisija takoj sama zavrnila. Glede na povišanje plače so dosegli delavci 20% poviška na podlagi prejšnjih temeljnih plač. Daljnih 10% je komisija priznala, če se produkcija dvigne zopet na 8000 ton, in še nadaljnih 15%, če se produkcija dvigne na 10.000 ton. Za profesioniste, kvalificirane delavce pa od 10 do 50 vin. pri temeljni plači. S tem se zviša zaslužek albonskih delavcev nad zaslužkom v normalnih časih okroglo za 130 do 140%. Da pritožba ni imela povoljnega uspeha, je v glavno vzrok, ker je produkcija padla v primeri z normalno za več kot polovico, baje zaradi pasivne resistance delavstva. Zaradi nazadovanja produkcije je vzela komisija kot razpravna podlaga § 1. ces. naredbe z dne 18. marca 1917. Glede na preskrbo živil komisija ni kompetentna ukrepati, to spada v delokrog politične oblasti. Pač pa je ugodila zahtevi, da dobi delavstvo v rudniški aprovizaciji enega zastopnika, ki ga samo izvoli, ki pa mora biti plačan od podjetja. Druge koncesije, ki so se še

šovolile, so manj pomembne. Član pritožbene komisije je bil sodr. Straus iz Idrije. Kot zastopniki rudarjev so bili sodr. Josip Kumičič, P. Verhovnik, J. Griparič, D. Bličič, M. Verbanac in J. Negri.

Novi odbor »Slov. Matice« v Ljubljani. Dne 14. t. m. se je sešel novo izvoljeni odbor »Slov. Matice«. Za predsednika je bil izvoljen s 24 glasovi ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar, ki je kratko omenjal dogodke, ki so zadeli društvo in njega predsednika profesorja Hešiča med vojno. Nato se je vršila volitev ostalih društvenih funkcionarjev. Podpredsednikoma sta bila izvoljena dr. Pavel Grošelj in dr. Janko Šlebinger, blaginikom prof. Fran Jeran. Za ključarja sta bila izvoljena vladna svetnika Detela in Senekovič. Odbor se je končno sestavil tako-le: 1. Knjižni odsek za leposlovje: načelnik Oton Zupančič, člani Detela, Debevc, Jakopič, Govekar, Finžgar, Kraigher, Pagelj, Tavčar in Zorman. 2. Knjižni odsek za znanstvo: a) pododsek za zgodovino in zemljepisje: načelnik Zmavc, člani: Jos. Breznik, Melik, Pestotnik, Pleteršnik, Seidl; b) pododsek za narodopis: načelnik Mantuani, člani: Debevc, Grafenauer, Hešič, Jakopič, Melik, Šlebinger, Zupančič; c) pododsek za literarno zgodovino in jezikoslovje: načelnik Šlebinger, člani: A. Breznik, Debevc, Grafenauer, Hešič, Pleteršnik. 3. Gospodarski odsek: načelnik Senekovič, člani: Jos. Breznik, Detela, Dimnik, Govekar, Jeran, Šubič, Žun. 4. Odsek za spremembo pravil: člani: Jos. Breznik, Detela, Kraigher, Kramer, Melik, Ravnihar, Tavčar, Žun ter načelniki ostalih odsekov.

Istrsko slovensko-hrvatsko-italijansko učiteljsko društvo ima 17. marca ob 10. predpoldne v Budani sestanek, pri katerem se sklenejo zadnji in odločilni koraki za doseg časa in razmeram primerne draginjske doklade! Zastopstvo istrskih učiteljskih društev se je že nešteto-krat obrnilo do merodajnih oblasti v spomenih in deputacijah, in končni uspeh je bil, da so se učiteljske zahteve in njega zasluge odobraval, a ostalo je le vedno pri — obljubah!! Bodi pa to zadnji apel, da učitelj ne more živeti od samih obljub ter zahteva, da se to življenjsko vprašanje stradalajočega učiteljskega vendar enkrat reši! Slovensko učiteljsko vabim, da se sestanka udeleži polnoštevilno. F. Venturini, predsednik.

Izgubila se je dne 2. svečana t. l. med voznjo Celje v Zidanmost črna pelenina, v kateri je bilo več drugih stvari in katero je po polizvedbi neki železničar shranil. Tisti se pozivlja, da jo vpošlje po poštne povzetju 20 K na naslov J. F., Mozirje, h. št. 22.

Zahvala. Podpisana rodbina se vlijudno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da se je pogreb našega sina Jakoba tako lepo vršil. Posebno se zahvaljujemo rudarjem Adamčič Ignaciju, Hrašan Franjetu ter Pogachnik Ernestu za njih trud. — V Hrastniku, 13. marca 1918. Zaijuča rodbina Fajdiga.

Promet s poštnimi zavetki za Turčijo je ustavljen za dale časa. Najbrže za kaka dva meseca.

Količina sladkorja se zopet zmanjša. Z Dunaja se brzojavno poroča, da se bo meseca junija ali julija količina sladkorja zopet zmanjšala. Vzrok je baje nedostaten pridelek sladkorne pese. Za koliko se zmanjša racija, še ni znano.

Vojna.

Dunaj, 15. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglašajo: Nič novega. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 15. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Armadna skupina kraljeviča Ruprechta. Po dnevu slabotno artiljerijsko delovanje je proti večeru v posameznih odsekih znatno naraslo. Živahno izvidno delovanje naših in sovražnih čet. Armadna skupina nemškega cesarjeviča, Francoska reflektorska postaja na katedrali v Reimsu znova deluje. Popoldne močan rušinski ogenj na naše pozicije severno Prosnesa. Močni francoski oddelki, ki so zvečer v široki fronti sunili proti našim pozicijam, so se zamogli le zapadno od ceste Thilly-Naunoy ustaliti v naših sprednjih jarkih. V ostalih delih smo jih v bližinskem boju zavrnili. Ob Mozi živahno letalsko delovanje. Vzhod. Sovražne tolpe, ki so se v Ukrajini zbirale ob železnici, ki vodi od Gomela in Kijeva proti Bahmaču, smo v boju razkropili. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Državni zbor.

Dunaj, 15. marca.

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo.

Poročevalec dr. Schacherl dokazuje, da je javno zdravstveno skrbstvo zastarano. Obžalovanja vredno je, da ima ministrstvo v prav mnogih zadevah le pravico sodelovati in da se nimajo v veterinarne za-

deve skoro prav nič vmešavati. Kljub temu se bo pridržala ministrstvu vrsta zadev največjega pomena. Prva najvažnejša naloga novega ministrstva bo, da napravi veliko omrežje zdravstvenih in socialnih skrbstvenih mest po vsej državi. Ustanove naj se higijeniške zveže v ta namen, ki jih bo nadziralo državno delovalno nadzorstvo.

Minister dr. Harbaczewski izvaja, da so temeljna načela novega ministrstva: Združitev vsega delovanja v prid ljudskega zdravstva v eno osrednje mesto ob izključitvi dosedanje tako škodljive razcepljenosti po posameznih resortih; samostojnost tega centralnega mesta pod vodstvom samostojnega strokovnjaka s popolno strokovno pravico razsojevati in odločati, kakor tudi neposredno odgovornostjo pred javnostjo; ureditev centralnega mesta, kakor tudi podrejenih uradnih mest s potrebnim osebjem, s potrebnimi stvarmi, predvsem tudi z zadostnimi denarnimi pomočmi, da bodo mogla izpolnjevati dolžnosti glede na javno zdravstvo v popolni meri in času primerno.

Poslanec dr. Redlich pravi, da bi bilo bolje, če bi se ustanovil državni zdravstveni urad, ki bi se mu dodelilo ministrstvo za socialno skrb. Iz finančnih vzrokov se ne strinja s predlogo, ker so stroški zdravstvene uprave že danes jako znatni.

Posl. dr. Michl pozdravlja predlogo, ki ustreza že desetletni želji vsega zdravništva.

Posl. dr. Macks Winter zahteva, da začne ministrstvo boj proti trem sovražnikom ljudstva: spolni, pljučni kugi in pijanstvu.

Po zaključni besedi poročevalca se zakon sprejme v drugem in tretjem branju. Resolucije, ki jih je predlagal odsek, se sprejmejo.

Zbornica obravnava dalje predloge o ustavitvi rekvizicije in evakuacij ter o nedovoljenem izvažanju konsumnih predmetov iz Galicije ter o predjnih na vojne dajatve in vojno škodo v Bukovini.

Deželnoobr. minister fml. v. Czap govori podrobno o vprašanju evakuacije in rekvizicij v Galiciji ter o vprašanju vojne škode v Bukovini. Za vse zlorabe pri rekvizicijah so bile zagrožene najstrožje kazni. Dne 14. septembra 1917 je vojno poveljstvo Süd odredilo ustavitve vseh rekvizicij. Vsem vojaškim poveljstvom je bilo zapovedano najobzirneje ravnanje z evakuiranci in lastnino. Poročilo vojnogospodarskega odbora se predloži v celoto vrhovnemu vojnemu poveljstvu.

Resolucije, ki jih predlaga odbor se s spremembo poslanca dra Bugatto, da naj se zahtevane odredbe raztezajo ne le na vzhodno Galicijo, marveč na vsa obmejna ozemlja, se sprejmejo.

Zbornica razpravlja potem o poročilu proračunskega odseka glede predloga z ozirom na draginjske doklade 1918 aktivnim in upokojenim učnim osebam na javnih ljudskih in meščanskih šolah, kakor tudi vdovam in sirotam.

Poročevalec Teufel se sklicuje na žalostni gospodarski položaj avstrijskega učiteljskega in pove, da bi znašale draginjske doklade, ki se naj dovolijo, okoli 180 do 200 milijonov kron. Predloga stoji na načelu, da se draginjska doklada uredi po vsej Avstriji enotno. Deželam se nalaga, da sprejmejo enotni načrt, če hočejo biti deležne ugodnosti, da prispeva država 50 odstotkov.

Finančni minister v. Wimmer opozarja, da spravlja sklep odbora dežele v toliko v prisilen položaj, ki je načelno skoro enak posezanju v avtonomijo dežel, ker postavlja dežele pred alternativo, da ali sprejmejo goli načrt, ali pa, če mislijo, da ne morejo nositi niti polovico stroškov, se popolnoma odreko državnemu prispevku ter draginjske doklade sploh ne dajo ali jih pa v celoti nosijo same v višini, ki jim je mogoča. Vlada misli, da bi se utegnilo najti zadovoljiv izhod, če bi se tistim deželam, ki jim je obremenitev le pretežka, dalo ugoditi z zmernejšim načrtom. Dalo bi se ta prispevek tako znižati, da bi večja obremenitev iz nakazil za leto 1918 ne znašala nad 30 odstotkov. Dež. odbori menijo, da se nekatere dežele ne bodo mogle udeležiti akcije. Da ne bo nobene nejasnosti, poudarja minister z vsem povdankom, da je 50 odstotkov smatrati kot absolutno najvišji državni prispevek, in da na zahtevo posameznih dežel država ne more više honorirati draginjskih doklad za učiteljsko.

Poslanec Jare predlaga, naj se spremeni § 1., s čimer se pooblašča vlada, dati dež. zastopstvom na razpolago 70% za učiteljske draginjske doklade.

Poslanec Stölzel predlaga resolucijo in pozivlja vlado naj se ozira pri pogajanjih z deželnimi zastopstvi tudi na one učiteljske moči, ki delujejo na ljudskih in meščanskih šolah, ki jih podpirajo deželna zastopstva, in ki imajo pravico do javnega pouka.

Poslanec Stark se zavzema za novi državni učiteljski zakon, po katerem naj bi postali učitelji ljudskih in meščanskih strank z ozirom na dohodke enake državnim uradnikom. Ugovarja tudi odtegnitvi pravkar izplačanih draginjskih doklad.

Poslanec Ravnihar govori o učiteljskih razmerah na Kranjskem; kranjsko učiteljsko je najslabše plačevano in treba je nujnega zboljšanja učiteljskega položaja na Kranjskem. Govornik graja tudi to, da se iz-

ročajo državna izplačila kranjskemu deželnozbornemu odboru, ki se je z ozirom na zlorabo avtonomije že večkrat prav posebno izkazal.

Posl. Wedra obžaluje, da so bile izplačane draginjske učiteljske doklade, dovoljene že meseca septembra, šele meseca januarja, in da ostanek se vedno ni izplačan.

Posl. Heilingger zahteva v svoji resoluciji, da se izenačijo pokojnine učiteljev z onimi drugih penzionistov.

Poročevalec Teufel priporoča, naj se odkloni Jarčev predlog, ker ga je spoznala vlada za nesprejemljivega.

Glasovanje o Jarčevem predlogu je podalo 121 glasov za predlog in 55 glasov proti njemu. (Ugovor.)

Predsednik konstatira, da so se vrinile med glasovanje pomote in priredi ponovno glasovanje. Pri glasovanju, ki ga je predlagal posl. Seitz, je bil sprejet Jarčev predlog s 113 proti 79 glasovi. Predloga se sprejme, Starkov predlog odkloni.

Prihodnja seja bo pozvana pismenim potom.

Predsednik dr. Gros zaključuje sejo in izrazi željo, naj nas približajo velikonočni prazniki miru.

Zadnje vesti.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budapešta, 15. marca. Od merodajne strani se ugotavlja, da je cesar, ki je v avdienci sprejel nekoliko ogrskih državnikov, glede na volilno reformo izrazil željo, da se skuša doseči sporazum med strankami. Za slučaj pa, da se sporazum ne doseže, je vlada dobila pooblastilo, da razpusti zbornico in razpiše nove volitve.

Stavkovno gibanje v Budapešti.

Budapešta, 15. marca. Diference med delodajalci in delavci v kovinski industriji so poravnane. Danes se je z delom povsod zopet pričelo. Med delodajalci in delavci se je sklenila kolektivna pogodba, ki obsega vse sporne točke.

Italijani in Jugoslovani.

Lugano, 15. marca. »Secolo« poroča, da so se v nekem švicarskem mestu sestali jugoslovanski in italijanski politiki, ter ustanovili dva odbora za propagando. Naloga teh odborov je, doseči sporazum med obema narodoma. V odboru je 50 Srbov in ravno toliko Italijanov.

Mirovna pogajanja z Romunijo.

Dunaj, 15. marca. Prvi zastopnik romunske mirovne delegacije se je iz Jaša vrnil v Bukarešt. Pogajanja so se večeraj popoldne zopet pričela.

Berlin, 15. marca. (Wolffov urad.) Razprave v mirovni komisiji so imele povoljen uspeh. Razprave v plenarnih sejah so se zopet pričele.

Rumunija.

Bukarest, 15. marca. Vodja konservativne stranke, Marghiloman, ki se je večeraj iz Jaša vrnil v Bukarest, je bil za časa svojega malodnevne bivanja v Jašu, od kralja dvakrat sprejet v avdienci.

Rudeča garda na Finskem.

Berlin, 15. marca. Wolffov urad poroča: Rudeča garda na Finskem dobiva dnevno ojačenja iz Rusije ter raznega vojnega materiala. Neprenehoma dohajajo čete, orožje in municija za rudečo gardo.

Položaj angleške mornarice.

Bern, 15. marca. Znani strokovnjak Arhibald Hurd piše o položaju angleške plovbe: Če računamo velike ladje s povprečno 5000 tonami, male ladje s povprečno 1000 tonami, smo izgubili lansko leto 4½ milijona ton. Z nakupom in gradnjo smo nadomestili 1½ milijona ton, izgubili smo torej 20 odstotkov naše skupne tonaže. V januarju in februarju letos uspeh gradnje novih ladij ni bil boljši kakor lani. Nevarni plovbeni trg je skoraj izčrpan. Od interniranih sovražnih ladij ni več dosti pričakovati. Združene države in ostale dežele nam ne morejo hitro pomagati, z druge strani pa se racije naših živil ne dajo več zmanjšati, ker bi sicer bila ogrožena morala in odpornost našega naroda. Hurd naglašajo, da vsaka sedaj izgubljena ladja pomeni izgubo od komaj še zadostujoče tonaže, da je torej ta izguba mnogo bolj občutna, kakor je bila poprej.

Kristianija, 15. marca. Tukajšnjim listom se poroča iz Londona: Strah zaradi plovbene krize narašča. Splošnost spoznava, da — če tudi je bilo potopljenih lepo število podmorskih čolnov — se je v bližnji bodočnosti bati resnega poloma v angleški plovbi.

Holandska in ententa.

New York, 15. marca. »Associated Press« poročila iz Washingtona: Združene države in Anglija so Holandski naznanile, da bodo zasegla holandske ladje, če Holandska ne sprejme brez odloga zahtevo entente glede prepustitve svojih ladij.

Aprovizacija.

Prodajalci kavinih surogatov se opozarjajo, da imajo pravico izdelovati in razpečavati kavine surogate sledeče tvrdke: 1. Adolf Glaser & Co., Praga, Pflastergasse; 2. Imperialfeigenkaffeeabrik Karl Kühlemann, Dunaj X., Alxingergasse 64; 3. Rudolf Schwarz, Dunaj XIV., Reichsapfelgasse 27; 4. Ch. Kraus, Dunaj VI., Stumpfergasse 27; 5. Josef Krejčar, Dobruška; 6. Th. Günter, Klattau; 7. Felix Wimmer, Dunaj X., Semnefeldgasse 48; 8. D. F. Zátka, Praga; 9. Ignatz Hölländer, Prerau; 10. Wenzel Sloup, Wischowitz; 11. Heinr. Ad. Dietrich, Dunaj. — Trgovci, ki reflektujejo na to blago, naj sami vprašajo te tvrdke, koliko jim morejo oddati kavinih surogatov. Cena surogatov znaša od 2 do 3 K 80 vin.

Dodatni sladkor za c. kr. gozdne nadzorstvene organe politične uprave. Gornji navedeni organi imajo v zmislu razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 26. februarja 1918, št. 6616 pravico do dodatne sladkorne izkaznice za $\frac{3}{4}$ kg sladkorja. Tozadevne zahteve naj se stavijo pri krušnih komisijah, v Ljubljani pa v mestni posvetovalnici.

Meso na rumeno izkaznice C št. 601 do 1400 prejmejo stranke po tem redu: V ponedeljek od 7. do pol 8. št. 601 do 800, od pol 8. do 8. št. 801 do 1000, od 8. do pol 9. št. 1001 do 1200, od pol 9. do 9. št. 1201 do 1400. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. — Kilogram stane 2 kroni.

Kislo zelje za II. in III. okraj prejmejo stranke na izkaznice za krompir pri Jakopiču na Mirju. Določeno je ta-le red: **III. okraj.** V ponedeljek, dne 18. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11. št. 301 do 450, popoldne od 2. do 3. št. 451 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 750, od 4. do 5. št. 751 do 900. V sredo, dne 20. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 901 do 1050, od 9. do 10. št. 1051 do 1200, od 10. do 11. št. 1201 do konca. **II. okraj:** V sredo, dne 20. t. m. popoldne od 2. do 3. št. 1 do 160, od 3. do 4. št. 161 do 320, od 4. do 5. št. 321 do 480. V četrtek, dne 21. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 481 do 640, od 9. do 10. št. 641 do 800, od 10. do 11. št. 801 do 960, popoldne od 2. do 3. št. 961 do 1120, od 3. do 4. št. 1120 do 1280, od 4. do 5. št. 1281 do konca. — Vsaka oseba dobi 2 kg. — Kilogram stane 1 K 50 vin.

Razno.

* Sodišče oprostilo visokošolca. Dne 10. decembra l. l. je priredilo dunajsko visokošolsko dijaštvo mirovno manifestacijo. Pri demonstraciji je aretirala policija dvestoletnega dijaka Grünberga, ki je baje vzkliknil: »Živela revolucija!« Dijak se je moral zato zagovarjati pred kazenskim sodiščem zaradi motenja javnega miru. Obtoženec je tajil, da bi bil izrekel besede, ki mu jih pripisujejo. Sodni dvor se ni mogel prepričati, je-li obtoženec kriv, in ga je oprostil.

* Prve mestne prašiče v lastni izreji je postavila dunajska mestna občina na trg. Ima jih 500 glav. Teža se menja od 100 do 135 kg.

* Vlomilci na strehah. Trije tički so dne 12. t. m. ponoči obiskali skladišča za živila na državnem kolidvoru na Wiednu-Dunaju. Pa so jih prepodili. Eden je pobegnil na Favoritski trg, ne da bi ga bili prijeli. Druga dva vlomilca pa sta splezala po podstrešnih stopnicah na streho in sta po strehah več hiš naposled prišla zopet na plan. Na zasledujočega ju stražnika sta streljala, pa ga nista zadela.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

r. z. z. o. z.

sprejme dobroizvežbanega

uradnika ozir. uradnico.

Plača po dogovoru. — Opremljene prošnje je vložiti do 25. marca na upravni svet.

Za trajno delo iščemo kamnolomce in brusače.

Gersheimova tov. marmorja, Gummern (Koroško).

Največji in najboljši zgodovinski film vseh časov, katerega krasote naj bi si ogledala vsa Ljubljana!

Cajus Julius Caesar.

Na tisoče sodelujočih!

Čar in čudeže režije in nepregledno množino gigantskih dogodkov prinaša ta film. S plastično krasoto in pravilčno opremo učinkuje kot majestetična priča znamenitih zgodovinskih dogodkov iz vedredramatičnega življenja najslavnejšega Rimljana CAJUS JULIJA CAZAR-JA.

Število sodelujočih oseb gre v tisoče, režija prekaša tudi najboljše stvari, ki sta jih ustvarila kino in gledališče, naravnost prenasršena je od izrazitih senzacij in napetosti in kljub temu vsebuje vso plemenito kulturo vzvišenega umotvora.

Silen in nepozaben je vtis, ki ga je napravil predhodnik Julija Cezarja v filmu »Quo vadis« in »Kleopatra«. — Tretji film v vrsti »Quo vadis« tipa je po soglasni sedbi Internacijonalnega časopisja še mnogo

več vreden, kakor oba prejšnja. »Julij Cezar« je nedosegljiv.

Z urnebesnim, sijajnim pompom starorimske krasote se razvija film pred nami. Vidimo rast narodov, kako zmagujejo, padajo in se bore, čutimo vroči dih zgodovine in vidimo dela klasične dobe. V glavni ulogi nastopa iz »Quo vadisa« znani mojster

Hamlet Novelli

ki odpre vse registre svojega visokega znanja, da nam predočuje čutenje, mišljenje, ljubezen in sovraštvo božanskega Cezarja z nepopisno silo in mojstrstvom.

Stroški, da se more ta film predstavljati v Ljubljani, znašajo 10.000 kron.

Predstave nepreklicno samo sedem dni od petka 15. do srede 21. marca v

KINO CENTRAL v deželnem gledališču v Ljubljani.

Začetek predstav: v delavnikih ob pol 3, 4, pol 6, 7 in pol 9, v nedeljo in praznikih ob pol 11 dopoldne, ob 3, pol 5, 6, pol 8 in 9 zvečer.

Prve predstave vsak dan tudi za mladino.

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Delniška glavnica K 12.000.000.
Rezerve nad K 1.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd. in srečke c. kr. razr. loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.